

LO LLIBRE
DE L' INFANTESA.

RONDALLARI CATALÀ

PER

TERENCI THÒS Y CODINA.

De la Real Acadèmia de Bones Lletres.

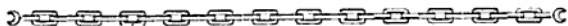

BARCELONA.

ESTAMPA Y LLIBRERIA DE VERDAGUER,

RAMBLA, DEVANT DEL LICEO.

1866.

LO LLIBRE

DE LES SET SIVELLES.

Veus aquí que una vegada era un rey que enmullerarse volia. Y per tant, com á sabent que n' era, se proposá cercar dona. Que era com si diguéssem proposarse cercar una agulla en un paller.—Entengamse, Sant Antoni, si la volia que fes proba.

Posá pus mans á la obra, manant fer cries en tots los poblats y casals de dins y de fora de son reyalme, á fi de que totes les nines casadores n' haguessen esment, axí les mes altes y palacianes senyores com les

mes senzilles pastores y populars grondoleres. Pus com deya lo senyor rey, y deya bè: noblesa de cor tothom la tè, si Deu li dona, y una noya es pera un rey y qualsevulla que s' enmaride ab mí serà la reyna.

Tantost lo nunci passava per les ciutats y viles, pregonant per tot arreu exa nova y repetint ans de tot aquelles paraules que éll tant li havia acomenat: «una noya es pera un rey y qualsevulla que s' enmaride ab mí serà la reyna,» que n' haguereu vist sortir de allí á corriolades lo donám, ponselles y també viudes, tot dret cap á la Cort á preguntar pe 'ls palaus del senyor rey que enmullerarsē volia, depressa y ab un sol peu. Pus que — ab perdó sia dit— quant se fan semblants crides, y á fé de rondallayre que no se 'n fan pas gayres pera ferhi 'l sòrt, les senyores dones tenen sempre un peu en l' ayre.

¡Podeu pensar quín rebombori mogueren! y quín borboll! Ni 'l dels segadors, ni 'l del pa. Cap com aquell. Y com á cadescuna li semblava que eren dites pera ella

aquelles sabies y dolces paraules: « una noya es pera un rey y qualsevulla que s' enmaride ab mí será la reyna, » y com per altra part elles son tant amatentes á estirarse los cabells, prou aviat lo senyor rey no haguera pogut triar, si, com á bon parlar que n' era, no resol sortir á la miranda á dirles en dues de fresques.

Com de fet, obrir la boca 'l rey y tornar-se alló un estany de oli fou tot hu. Totes quedaren embadalides. Quina llohava son bell esguart, quina los caragolats rulls de sa rossa cabellera; l' una parlava de sos tressors, l' altra de sa cavalleria, y semblant pressa se donaven en lloharho tot, y unes ab altres se desfeyen en tals paraules, que pla bè mostraven lo que sol dirse: que de la abundó del cor ne parla la boca.

Mes també lo senyor rey, encara que les vegé un poch escabellades y mes de una de velleta y altres á qui 'l mirall devia haver enganyades, sens comptar les geperudetes, perque ja se sap lo que diu lo proverbí, tot ab tot quedá un poch suptat al

veure tant de bè de Deu, que may haguera pogut pensar que en son reyalme se criassen semblants floretes.

Quina per sos ulls de cel , quina per sos ulls de mòra , l' una per ses trenes rosses, l' altra per sa morenó de verge, ab totes se hauria esposat , si hagués estat á moreria, per no tenir que triar. Mes pera ferles contentes y fiarho al cel, tragué de sa esquera envellutada quelques brins d' or, y pera que no se 'l fessen á estira cabells, éll se les feu á palletes.

Quant l' hagué, donchs , trobada, ó millor, quant la sort li hagué donada tal com á son reyal intent y á sa majestat li convenia, resolgué cridar á son mestre de cort pera que ab tots sos ets y uts disposás lo acte solemniat de les esposalles. Com de fet, axí tingueren lloch aquexes ab totes les cerimonies en la capella del palau, ab assistiment de les altres nines que , no essent tallades de tant bona lluna, volgué ab tot lo senyor rey que gosassen de la festa.

Posás al devant lo mestre de cort, y ab

molt art y ciencia aná disposant la comitiva, al cap de la qual anaven, segons usansa, los porrers de les cambres reynals ab llurs masses d' or fi en la espatlla. Lo rey portava una gran cota llarga fins als talons vorejada de pells de gat marte, y dessota d' ella un giponet de vellut, ab calses curtes, y una esquera á son costat, mitjes de seda blanca, sabatons de pell de camusa y barretó de castor ab plomes de coloraynes. A son costat la reyna núvia, qui, per cert, semblava reyna de fades, anava de brasset; ab gipó de vellut vert ab gola de puntes blanques y collaret de pedres fines, rica faldilla de drap de domás ab brodaríes d' or y lenticueles ab tanta munió de pedres virolades, esmeragdes y rubins, topacis y safis, y altres de tota mena, com estels hi ha en lo cel, y ab rossegall de cua de gall d' indi que li portaven sis cambreres, y la setena que n' hi tenia la punta n' era la majordona del palau.

Devant y derrera venia la maynada de patjes y servidors vestits tots de llureya,

jotglars y músichs ab ses llargues tarotes y variats instruments de cobla, uns sonant y altres cantant y ballant, comptes y cavallers, burgesos y homens de paratje, y entremitx d' ells los pares de la nuvia y aviat sogres del rey ab llur senzill trajo del poble que no 's volgueren llevar, no fent tot lo mes que posarse lo de les festes anyals, fins la caputxa y gambetu, encara que era al pich del estiu.

Mes no cal pas contarho tot fins á sebre que un jorn la reyna, al despertar, trobá á son costat un reyet, encisador y bell com un serafi, ab bolqueret d' holanda fina, que los sants ángels á la nit devallaren del cel, bo y vestit; y ab lo nom tant sols ja conexe-reu que n' era lo fillet del rey y de la reyna.

Com de bon principi hagueren pahor de que dones enciseres lo mirassen malament, recordantse que n' era fill de son pare, lo mestre de cort, sabi en tot, per si acás torna 'ls la pilota á joch, li doná per mayrina á una fada qui vengué al palau ab sis seguidores, fades també com ella.

Després de haverli totes mirat les ratlles del palmell de la mà y haverli dit totes la bonaventura, cadescuna digué :

—Per fat y fat, que ma mare m' ha aco-menat y tres punts mes, lo que diré sia tot ver y veritat.

Y cadescuna li posá llavors un nom, nom de Amor y de Poder, de Virtut y de Cavallería, de Enginy y de Saviesa, y pera que res li manqués, fins de Bellesa corporal.

Després cadescuna li enrahoná á l' orella qualques paraules pera comunicarli les set ciències, que son: ciencia de bèn ay-mar, de fendre canyes y de brandir espasa y llansa, la dels desenganys del mon y la de callar y sempre callar, la de parlar ab lo cor en la mà y la de navegar ab vent en popa, y la derrera que no te nom en la terra, encara que entra per tot arreu y sens ella no 's pot fer res.

Després cadescuna li feu un dó y un present mágich. Quina li donava una cullereta d' or, quina un bergancí d' argent, l' una un anell encisat, l' altra una clau

mestrá daurada, aquesta un mirall ahont sols se veuen les taques, aquella una agulla de matar sogres, y la que mes bè li volia, un rellotge que senyalava l' hora de la mort.

Per fi, quant arribá l' hora de pendre comiat, que 'l sol se n' anava á la posta y 'l mon se quedava á les fosques, totes set li donaren un llibre, que ruia com si 'l sol tornás á exir, en que cadescuna d' elles hi havia escrit set anys, dessota terra, sens aturarse ni de nits ni de dies.

Set tanques lo llibre tenia y cada tanca era una sivella d' or, per qual causa se anomenava: **LO LLIBRE DE LES SET SIVELLES.** Y cada sivella era un crostisser de pedres virolades que voltaven cantells, tapes y lloms, figurant drachs y bivries, peixos que corren pe 'l mar y aucells que volan pe 'ls ayres, serenes que endormiscan als homens, homens que matan les feres, feres que voltan la terra, y tant y tant de bè del mon que, en comparansa de tal llibre, res son ni valen ni 'l tant cele-

brat llibre vert, ni 'l de les set ciències, ni, encara que tots plegats, los de la llibreria del rey Martí y los del monestir de Poblet dels de Cardona, pus d' ell tant sols en veritat se pot dir, que tant se 'n treya pe'ls fulls com per les escobertes.

Set vegades tant sols en tota sa vida se sap que lo reyet, fillol de les fades, tingué de obrir lo llibre de les set sivelles, y en totes deslliurá á son poble de grans calamitats: l' una de fam, l' altra de peste, l' altra de guerra, l' altra de les urpes famolenques dels que á sí matexos se anomenan aymadors del poble y l' altra de les iniquitats de sos propis concellers reyalis. Les altres dues foren quant se volgué enmullerar y quant volgué desferse de la sogra.

Tal llibre com aquest deurien llegir sempre de nits y de dies y fins sebre 'l de cor tots los governants. Y per açó que s' haze perdut n' es gran malaventura.

Ara veus aquí que pera mes condol y pera mes fernos denteta sols ne restan dos fragments. L' un que parla del govern dels

pobles, y diu: « Assi comensa lo libre del regiment dels reyalmes: lo bon pastor ton les ovelles, no les escorxa...» y l' altra que tracta de la cassera dels aucells de tota mena y conclou dient: « Quant ne passen fan de bon agafar. » Açó ray, també ho diria l' ase.

